

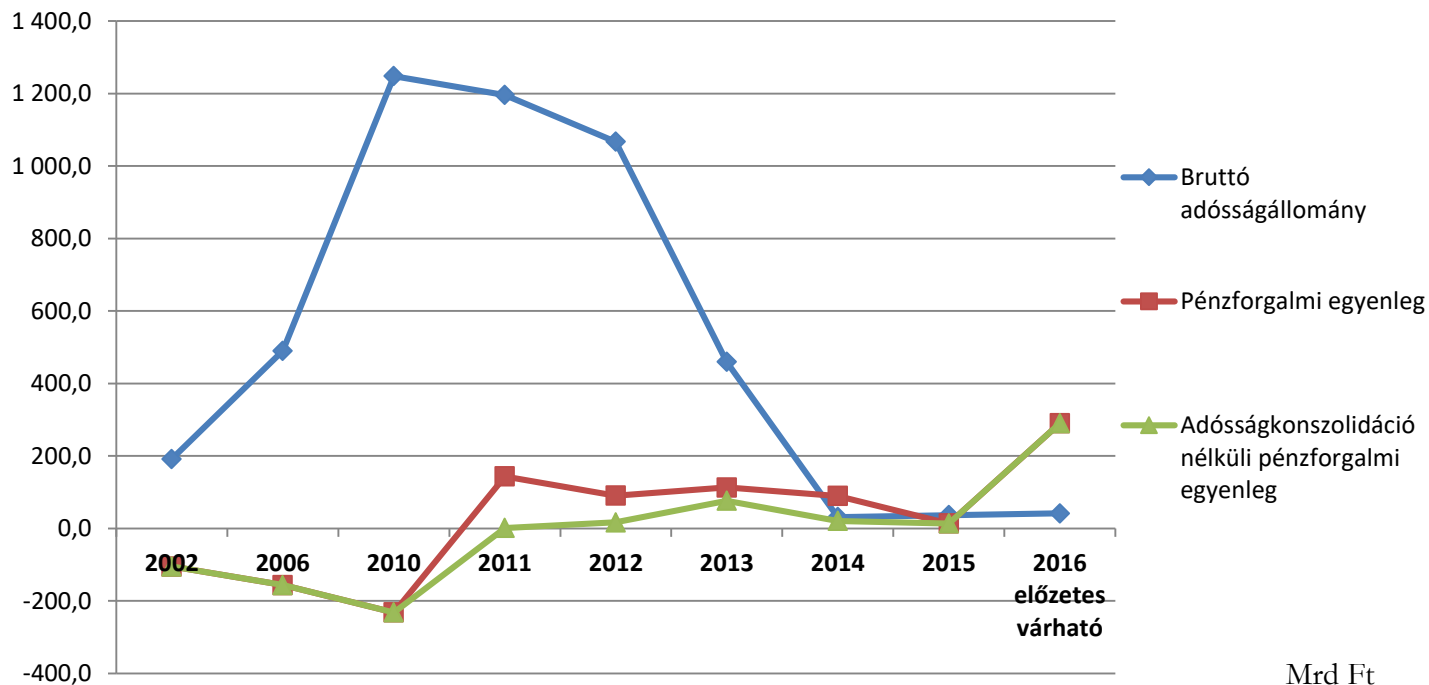
NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

A helyi önkormányzatok
adósságkonszolidációja és külső
finanszírozási lehetőségei

Települési önkormányzatok száma, lakosság száma 2017. január 1-jén

	Önkor- mányzatok száma (db)	Önkor- mányzatok száma (%)	Önkor- mányzatok lakosság száma (fő)	Önkor- mányzatok lakosság száma (%)
Községek	2 708	85,2%	2 649 679	26,5%
<i>Ebből:</i>				
-500 fő lakosság szám alatt	1 071	33,7%	282 244	2,8%
-500 és 999 fő lakosság szám között	676	21,3%	487 370	4,9%
- 1000 és 2999 fő lakosság szám között	848	26,7%	1 442 398	14,4%
- 3000 fő lakosság szám fölött	113	3,6%	437 667	4,4%
Nagyközségek	119	3,7%	471 800	4,7%
Városok	304	9,6%	3 194 518	32,0%
<i>ebből:</i>				
-5000 fő lakosság szám alatt	81	2,5%	276 303	2,8%
-5000 és 9999 fő lakosság szám között	103	3,2%	713 504	7,1%
- 10 000 fő lakosság szám fölött	120	3,8%	2 204 711	22,1%
Megyei jogú városok	23	0,7%	1 981 497	19,8%
Fővárosi és kerületi önkormányzatok	24	0,8%	1 697 367	17,0%
Minösszesen	3 178	100,0%	9 994 861	100,0%

A helyi önkormányzatok adóssága és egyenlege

	2002	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 előzetes várható
Bruttó adósságállomány	191,5	490,1	1248,0	1196,0	1067,0	459,6	31,2	36,6	41,4
Pénzforgalmi egyenleg	-105,0	-156,5	-232,0	143,5	90,3	112,8	89,5	13,6	290,0
Adósságkonszolidáció nélküli pénzforgalmi egyenleg	-105,0	-156,5	-232,0	1,2	16,6	76,5	20,8	13,6	290,0

A helyi önkormányzatok adósságkonszolidációja a 2011-2014. évek között

A konszolidáció indokai:

- nagymértékű eladósodottság, ami a feladat- és finanszírozási rendszer összehangolatlanágából eredt,
- ennek eredményeként a működés is sok helyen adósság felvételével volt fenntartható,
- 2011-ben, az eladósodás csúcsán csaknem 1.200 mrd Ft volt az önkormányzati adósságállomány,
- a devizahitelek aránya az önkormányzati alrendszerben is magas volt (2011-ben 69,2%),
- a korábban szokatlan és alig használt kötvényállomány aránya pedig 51,7%-ra duzzadt,
- a feladat és finanszírozási rendszer átalakításával indokolt volt az önkormányzatoktól elkerülő feladatok arányában az adósságot átvenni.

A helyi önkormányzatok adósság-konzolidációjának lépései

millió forintban

Ütem	Érintett önkormányzatok és társulások száma	Konzolidáció összege
2011. - megyei önkormányzatok és főváros	20	197 600,7
2012. - 5 ezer fő alatti önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások	1 740	84 763,1
2013. - 5 ezer fő feletti önkormányzatok részbeni (40-70%) konszolidációja	279	614 396,6
2014. - minden fennmaradt önkormányzat és társulási adósság konszolidációja	516	472 317,4
Összesen	2 082*	1 369 077,8

*a több alkalommal konszolidált önkormányzatok az összegben egyszer szerepelnek

A legnagyobb összegű adósságkonszolidációk

A legnagyobb összegű
adósságkonszolidáció
(mrd Ft)

Budapest	217,7
Pécs	45,7
Miskolc	36,2
Debrecen	28,2
Szeged	25,1
Esztergom	24,6
Hódmezővásárhely	22,5
Szolnok	20,8
Kaposvár	19,7
Pest Megyei Önkormányzat	19,1

A legnagyobb összegű 1 főre jutó
adósságkonszolidáció
(e Ft/fő)

Alsómocsolád	1 267,9
Bükkszék	1 087,9
Harkány	1 086,4
Esztergom	818,3
Füzér	751,8
Rábaszentmiklós	536,3
Mórichida	535,1
Árpás	524,5
Hódmezővásárhely	485,9
Siklós	475,2

Az adósságkonszolidációban nem részesült települések kompenzációja

A Kormány döntése alapján a 2014-2016. évek között e települések összesen 43,4 milliárd forint támogatásban részesültek elmaradt fejlesztéseik megvalósítására. A támogatás összege a lakosságszám függvényében 3 millió Ft-tól 400 millió Ft-ig terjedt településenként.

2014-ben 11,8 mrd Ft, 2015-ben 9,5 mrd Ft, 2016-ban 22,1 mrd Ft került kifizetésre.

A támogatási célok az alábbiak voltak:

- helyi infrastrukturális építések, felújítások (pl. út, híd, járda, vízrendezés és csapadékelvezetési rendszer, köztemető, ravatalozó építése illetve felújítása)
- közintézmények energetikai korszerűsítése,
- településrendezési tervek készítésére, valamint
- munkahely-teremtési programok megvalósítására.

Az önkormányzati adósságkeletkezés engedélyezése

A szabályozás célja

- az önkormányzatok fizetésektelenné válásának megelőzése,
- és az újbóli „adósság spirál” kialakulásának elkerülése,
- az államadósság és az önkormányzati alrendszer adósságállományának kordában tartása,
- továbbá annak biztosítása, hogy az önkormányzatok csak a törvény által számukra előírt (kötelező és önként vállalt) feladatok ellátásának érdekében kössenek adósságot keletkeztető ügyleteket, amelyek visszafizetése biztosított,
- a működési célú ügyletek alapvető tiltása.

Az önkormányzati adósságkeletkezés engedélyezése

Magyarország Alaptörvényének 34. cikke (5) bekezdése szerint „*törvény a költségvetési egyensúly megőrzése érdekében a helyi önkormányzat törvényben meghatározott mértékű kölcsönfelvételét vagy más kötelezettségvállalását feltételhez, illetve a Kormány hozzájárulásához kötheti*”.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. *törvény* ezen felhatalmazás alapján szabja meg az adósságkeletkeztetés és engedélyezés keretszabályait.

Az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló 353/2011. (XII. 30.) *Korm. rendelet* pedig a részletszabályokat tartalmazza.

Mindezek alapján

- *2012. január 1-jétől* csak a Kormány hozzájárulásával köthet adósságot keletkeztető ügyletet a helyi önkormányzat,
- *2013. július 1-jétől* ez kiterjedt az önkormányzati kezesség- és garanciavállalásokra is,
- *2015. január 1-jétől* a – közvetlen és közvetett - 100%-os önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokra is kiterjed a szabályozás.

Az önkormányzati adósságkeletkezés engedélyezése

A Kormány az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletéhez *akkor járul hozzá*, ha:

- a helyi iparüzési adót, a magánszemélyek kommunális adóját, vagy a helyi adó törvény szerinti vagyoni típusú adók közül legalább egy bevezetésre került, és
- az összes adósságból eredő fizetési kötelezettség egyik évben sem haladhatja meg a saját bevétel 50%-át, és
- az ügylet törvényben foglalt feladat ellátásához szükséges kapacitás létrehozását eredményezi, amelynek a működtetése biztosított, és
- az ügylet az államháztartás adósságának teljesítését nem veszélyezteti.

Elutasítás indok lehet az is, ha *nem kötelező önkormányzati feladat*ról van szó, csupán önként vállaltól.

A Kormány „*támogatás*” illetve „*elutasítás*” mellett dönthet továbbá:

- a kérelemben szereplőnél *kisebb*, vagy a lehívás tekintetében *másként ütemezett* ügyletérték mellett is, vagy
- az ügyletben foglalt *fejlesztési célok egy részének támogatása* mellett is.

Az önkormányzati adósságkeletkezés engedélyezése

Nem szükséges a Kormány hozzájárulása

- a naptári éven belüli adósság (likvid hitel) keletkeztetéséhez,
- a reorganizációs hitelek keletkeztetéséhez (adósságrendezési eljárás esetén),
- az európai uniós fejlesztési és nem fejlesztési célú támogatások megelőlegezése esetén, amennyiben az előzetes adatszolgáltatás arról megtörtént,
- a törvény szerinti kisösszegű ügyletek esetében (főváros és megyei jogú városok esetében 100, országos nemzetiségi önkormányzat esetében 20, egyéb önkormányzat esetében 10 millió forint és a saját bevételek legfeljebb 20%-a), amennyiben az előzetes adatszolgáltatás megtörtént,
- ezen értékhatárok szerinti ki összegű kezesség és garanciavállaláshoz, és
- a fentiekhez kapcsolódó, valamint jogszabályon alapuló kötelező kezesség- és garanciavállaláshoz.

Az önkormányzati adósságkeletkezés engedélyezése

Önkormányzati *kezesség és garanciavállalás* esetén vizsgálandó, hogy

- az Áht. alapján illet az önkormányzat csak hitel, kölcsön visszafizetésére vagy kötvény megfizetésére vállalhat,
- a visszafizetés a kezesség beváltása, garancia érvényesítése nélkül is biztosított.

A következő *működési célú ügyletek* is keletkeztethetőek a Kormány engedélyével:

- jogerős és végrehajtható bírósági határozatban, vagy fizetési meghagyásban foglalt fizetési kötelezettségének teljesítésére, és
- a központi költségvetésből nyújtott európai uniós vagy más nemzetközi szervezettől elnyert, nem fejlesztési célú pályázata önrészenek biztosítására.

A megkötött adósságot keletkeztető ügyletekre, a kezesség-, illetve garanciavállalásra vonatkozó *szerződésmódosításokhoz*, valamint azonos vagy kisebb összegű *adósságmegújításhoz* akkor kell a Kormány engedélyét kérni, ha

- az engedélykötelesnek minősül, és
- az új szerződés hosszabb futamidejű, megváltozik a célja, az abból adódó fizetési kötelezettség nő, vagy nagyobb az ügyletérték.

Az adósságkeletkezés engedélyezési folyamata I.

A stabilitási törvény szerinti

- *kormányzati engedélyezést nem igénylő ügyletek* az önkormányzatok számára szabadon megköthetők,
- minden egyéb ismert ügyletről az önkormányzatok tárgyév március 16-áig elektronikusan adatot szolgáltatnak a Magyar Államkincstár által üzemeltetett ÖNEGM rendszeren keresztül.

*Előzetes adatszolgáltatáshoz
kötött ügyletek*

A kizárólag előzetes adatszolgáltatásra kötelezett ügylet is engedélyköteles ügyletté válik, amennyiben az önkormányzat nem tesz eleget előzetes adatszolgáltatási kötelezettségének.

*Előzetes adatszolgáltatáshoz és
kormányzati hozzájáruláshoz
kötött ügyletek*

Amennyiben nem teljesült előzetes adatszolgáltatás, az önkormányzat külön kérelmet és indokolást kell benyújtson az adatszolgáltatási kötelezettség alóli felmentésről.

Az adósságkeletkezés engedélyezési folyamata II.

Az előzetes adatszolgáltatásokat és a kormányzati hozzájárulás iránti kérelmeket a Magyar Államkincstár és a Kormányhivatal illetékes szervei, majd a nemzetgazdasági miniszter és a belügyminiszter vizsgálja felül és véleményezi.

A miniszterek

- az előzetes adatszolgáltatásról a Kormányt tájékoztatják,
- a kormányzati hozzájárulás iránti kérelmekről előterjesztést készítenek, amelyekkel kapcsolatban a Kormány az előzetes adatszolgáltatást tartalmazó tájékoztatót követően legalább háromhavonkénti gyakorisággal, kivételesen a kérelem beérkezésétől számított 90 napon belül, de legkésőbb tárgyév december 31-éig határozatban dönt.

A kérelmek beadására tárgyév november 20-áig, rendkívüli esetben a miniszterek együttes jóváhagyásával tárgyév december 5-éig van lehetőség.

A tárgyévben jóváhagyott kérelmekre vonatkozó szerződések csak tárgyévben köthetők meg.

Engedélyezett önkormányzati adósság a 2014-2016. években

	Kérelmek			Engedélyezett adósság			Ebből adósságállományt nem növelő tételek (kezeség és garancia, megújítások)
	Önkor- mányzatok száma	Ügyletek száma	Ügyletek értéke (mrd Ft)	Önkor- mányzatok száma	Ügyletek száma	Ügyletek értéke (mrd Ft)	
2016. év	72	86	29,3	65	78	23,0	4,1
2015. év	99	117	175,0	96	109	168,2	4,4
2014. év	117	150	43,9	101	132	42,9	11,8

A Fővárosi adatoktól megtisztított adósságkeletkeztetés átlagosan évi 5-20 mrd Ft új adósság keletkeztetését mutatja, ami több évben, szakaszosan kerül csak lehívásra.

Az önkormányzati alrendszer későbbi adósságállományának összegét is alapvetően a Fővárosi nagy hitelkeretek lehívása mozgatja.

Engedélyezett önkormányzati adósság a 2014-2016. években

Az adatokat alapvetően Budapest Főváros, az országos adatokat is jóval meghaladó adósságügyletei torzítják az egyes években az alábbiak szerint:

2015-ben:

- két EIB-s hitelkeret szerződést kötött, az egyik közlekedés, a másik városfejlesztési célokat szolgál 62,7 és 31,3 mrd Ft összegben,
- továbbá ezen évben kötötte meg a 3-as metró szerelvény-felújításához kötődő 60 mrd Ft-os hitelszerződést is,

2014-ben

- 20 mrd Ft összegű fejlesztési célú hitelt vett fel a város, elsősorban infrastruktúra fejlesztési céllal.

Kiemelkedő továbbá Pécs Megyei Jogú Város 9,2 mrd Ft értékű, a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megvalósítását célzó EIB hitelkeret szerződése, mely 2014-ben kapta meg a Kormány hozzájárulását.

Köszönöm a figyelmüket!